

Mor Aline og datter Fiona.

Tre generasjoner i Mukono

Jeg er så bekymret, sier bestemoren. Hva skjer når jeg ikke er her lenger? Jeg prøver å planlegge for fremtiden, men det er vanskelig.

TEKST: Helene T. Strøm-Rasmussen

FOTO: Yul Shah Malde og og Helene Strøm-Rasmussen

Vi møter Namusisi Immaculate, Aline Naluzige og Fiona Kisakye Natongo hjemme hos dem i en liten landsby i Mukono-distriktet i Uganda. Huset ligger for seg selv i en skrånning, like ved et sandtak. Det er frodig, og både kyllinger og geiter vandrer fritt rundt.

NFUs programrådgiver og økonomirådgiver er i Uganda for å sjekke hvordan det går med vår partnerorganisasjon Inclusion Uganda, og hvordan kursene de arrangerer påvirker deltakernes liv.

Ikke alene

De tre kvinnene setter seg utenfor huset, og jeg stiller noen spørsmål. Det er stort sett bestemoren Namusisi som snakker. Hun sier at hun har seks barn, inkludert datteren Aline som har en utviklingshemning. Det oppdaget de da hun var seks år gammel og begynte på skolen. Ettersom datteren hadde noen helseplager dro de til sykehuset i hovedstaden Kampala, og der så de flere foreldre som hadde barn med utviklingshemning. Det gjorde at hun ikke følte seg alene og ikke ble så lei seg.

Voldtatt

Da Aline var 16 år skjedde det noe grusomt. En mann i området voldtok henne. Da de forstod at hun hadde blitt gravid, prøvde de å finne mannen, men uten hell. Namusisi var bekymret over graviditeten og hvordan Aline skulle tåle fødselen, men det gikk heldigvis bra. Hun fødte til og med hjemme uten jordmor til stedel sier Namusisi.

Nå har Aline blitt 30 år, og datteren Fiona er 14. Aline bor i et hus i nærheten, mens Fiona bor sammen med bestemoren. Det er ikke alltid trygt å bo her for Aline. Menn kommer innom henne om natten og «forstyrrer», som bestemoren beskriver det. Det er bare flaks at hun ikke har blitt gravid flere ganger. Nå ønsker de å enten bygge ut bestemorens hus slik at Aline kan bo der, eller få noen til å passe på henne om natten.

Inclusion Uganda ønsker å jobbe med hvordan man skal få bukt på disse utfordringene, men det ligger ikke inne i nåværende planer. De kan holde kurs for kvinner med utviklingshemning om seksuelle og reproduktive rettigheter, men det er ikke den eneste løsningen. Sannsynligvis vil det være mer effektivt å informere mennene i samfunnet. →

<< **ALINE HAR ANSVAR**
for å vaske opp.

< **HELENE INTERVJUER** Fiona,
Namusisi og Aline, med hjelp
av James som jobber i Inclusion
Uganda.

UTSIKT OVER LANDSBYEN.
✓ Huset familien ligger til høyre.

Opplæring

Det var først for to år siden at Namusisi hørte om Inclusion Uganda og fikk informasjon om hvilke rettigheter personer med utviklingshemning har. På kurset fikk hun vite om flere artikler i CRPD og ble oppmuntret til å behandle datteren og barnebarnet med kjærlighet og tålmodighet. Tidligere var hun tøff mot dem og straffet dem når de ikke forsto, men nå spør hun oftere hva de mener og hva de ønsker. Det er mer harmonisk i familien, mener Namusisi, men for oss er det tydelig at kvinnene har blitt kuet gjennom flere år. Hvis man har blitt undervurdert gjennom lang tid, tar det tid å lære seg å uttrykke egne meninger og ta plass.

Både datteren og barnebarnet hjelper til hjemme så godt de kan, og Namusisi gir dem ros for det. De vasker opp, henter vann og hjelper til med husdyrene. Aline liker å skrelle grønnsaker.

Nå går Fiona på skolen, men det er vanskelig. Ifølge bestemoren gikk hun seks år i «baby class». Hun går på barne-

skolen, men skulle egentlig vært på ungdomsskolen. I tillegg trenger hun følge til og fra skolen fordi hun ofte roter seg bort på veien og ikke husker hvor hun skal.

Bekymringer

Det er farer på alle kanter, og Namusisi tør ikke å la dem være hjemme alene. Hvis hun har ærender i byen, ber hun alltid noen slektninger eller naboer om å passe på. Fremtiden er full av bekymringer. Hun prøver også å planlegge for fremtiden, men det er ingen åpenbare løsninger. For hva vil skje med Fiona og Aline når hun dør?

Inclusion Ugandas ansatte er dedikerte og gjør en stor forskjell for medlemmene. De er også flinke til å gi informasjon til lokale ledere i samfunnet og ber dem spre det videre. Når vi forlater denne familien, må vi bare krysse fingrene for at det er de som stiller opp når Namusisi ikke lever lenger. ■

